Lietas Nr. C27154013
Lietas arhīva Nr. CA-0211-16/9

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2016.gada 10.februārī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis U.Danga,
tiesneši I.Zaļā un I.Celmiņa,
ar tiesas sēdes sekretāri M.Lauri,
izskatot atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret Latvijas Republikas Augstāko tiesu par publicētu nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un atlīdzības par prettiesisku goda un cieņas aizskārumu piedziņu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 30.marta spriedumu, Civillietu tiesas kolēģija

konstatēja:

Aprakstošā daļa

Prasītājs/pers. A/ 2013.gada 17.aprīlī cēlis Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā prasību pret Latvijas Republikas Augstāko tiesu par publicētu nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu. 2015. gada 8. janvārī Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā iesniegti prasības grozījumi, kuros lūgts piedzīt no atbildētāja atlīdzību par prettiesisku goda un cieņas aizskārumu 474,26 euro apmērā.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētāja interneta mājas lapā *(www.at.gov.lv)* jau ilgāku laiku publiski pieejama ziņa par prasītāja sūdzības izskatīšanu Disciplinārtiesā. Prasītājs norādījis, ka šī ziņa ir nepatiesa un aizskar viņa godu un cieņu, jo ziņā norādīts, ka Disciplinārtiesā izskatīta "bijušā" Administratīvās rajona tiesas tiesneša Valsts amatpersona sūdzība. Tāpat prasītājs norādījis, ka patiesībā viņš ir Administratīvās rajona tiesas tiesnesis, nevis "bijušais" tiesnesis. Par "bijušo" tiesnesi prasītājs sevi nekur minētajā sūdzībā nav nosaucis. Norādīts, ka atbildētājs atzīst, ka šī ziņa ir publiski pieejama, taču atsakās šo ziņu atsaukt. Tāpat prasītājs norādījis, ka darbam tiesneša amatā Saeima viņam nav noteikusi nekādu termiņu, un ka prasītājs tiesneša amata pienākumus pildījis arī pēc 2009.gada 27.janvāra. Prasītājs atlīdzību par prettiesisko goda un cieņas aizskārumu novērtējis 474,26 euro apmērā.

Pamatojoties uz Civillikuma 2352.[1] pantu, prasītājs lūdzis Latvijas Republikas Augstākās tiesas interneta mājas lapā (*www.at.gov.lv*) publiski pieejamo ziņu, ka Disciplinārtiesā izskatīta "bijušā" Administratīvās rajona tiesas tiesneša /pers. A/ sūdzība, atzīt par prettiesisku un nepatiesu daļā, kurā prasītājs nosaukts par "bijušo" tiesnesi; atbildētājam uzlikt par pienākumu pārsūdzēto ziņu nepatiesajā un prettiesiskajā daļā atsaukt tādā pašā veidā, kā tā publicēta Latvijas Republikas Augstākās tiesas interneta mājas lapā; piedzīt no atbildētāja atlīdzību 474,26 euro apmērā par labu prasītājam.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 30.marta spriedumu prasība noraidīta.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka ikvienam ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai.

Pirmās instances tiesa, vērtējot Latvijas Republikas Augstākās tiesas interneta mājas lapā *(www.at.gov.lv)* 2011.gada 4.novembrī ievietotajā ziņā norādīto, ka Disciplinārtiesā izskatīta "bijušā" Administratīvās rajona tiesas tiesneša /pers. A/ sūdzība, un lietā esošos pierādījumus - to kopsakarā, atzinusi, ka publicētajā ziņā norādītais apgalvojums ka Disciplinārtiesā izskatīta "bijušā" Administratīvās rajona tiesas tiesneša /pers. A/ sūdzība, ir patiess.

No lietā esošajiem prasītāja un atbildētājas iesniegtajiem pierādījumiem - 2004.gada 15.janvāra Saeimas paziņojuma, Tieslietu ministra 2009.gada 23.janvāra rīkojuma Nr1-1/14, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas 2009.gada 9.janvāra lēmuma, Tiesu administrācijas direktora 2009.gada 26.janvāra rīkojuma Nr.4-7.13/54, VSIA "Latvijas Vēstnesis" 2004.gada 22.janvāra un 2007.gada 30.janvāra publikāciju apstiprinājumiem, Tieslietu ministra 2006.gada 13.decembra vēstules Nr.1-72/5067, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas 2003.gada 18.decembra lēmuma pirmās instances tiesa konstatējusi, ka prasītājs sākot ar 2009.gada 26.janvāri vairs nebija tiesnesis, savukārt ziņa Latvijas Republikas Augstākās tiesas interneta mājas lapā publicēta 2011.gada 4.novembrī, t.i., vairāk nekā divus gadus pēc tam, kad prasītājs vairs nebija tiesnesis un nepildīja tiesneša amata pienākumus.

Pirmās instances tiesa no Tiesu informatīvā sistēmā esošās informācijas konstatējusi, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts ir taisījis spriedumu administratīvajā lietā Nr.A420781710, ar kuru atstāja negrozītu Administratīvās apgabaltiesas spriedumu minētajā lietā atzīstot to par pareizu un pietiekamu. Administratīvā apgabaltiesa spriedumā lietā Nr.A420781710 noraidīja pieteicēja /pers. A/ argumentus par to, ka pieteicējs nevarēja zaudēt tiesneša statusu un ka pieteicējs joprojām ir tiesnesis.

Lai gan prasītājs prasības pieteikumā un tiesas sēdē norādījis, ka patiesībā ir Administratīvās rajona tiesas tiesnesis, nevis „bijušais" tiesnesis, kā arī iesniedzis rakstveida pierādījumus par to, ka Disciplinārtiesa nekad nav atzinusi, ka prasītājs būtu „bijušais" tiesnesis, ka arī pēc Tieslietu ministra 2009.gada 23.janvārī izdotā rīkojuma Nr.1-1/14 nevirzīt prasītāju apstiprināšanai tiesneša amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma, ir taisījis dažus nolēmumus administratīvajās lietās, ka iesniedzis šaubu paziņojumus par administratīviem aktiem, pirmās instances tiesa atzinusi faktu par to, ka prasītājs uz 2011.gada 4.novembri, kad Latvijas Republikas Augstākās tiesas interneta mājas lapā *(www.at.gov.lv)* ievietota ziņa par prasītāja sūdzības izskatīšanu Disciplinārtiesā, proti, "Disciplinārtiesa lēma, vai pieņemt izskatīšanai bijušā Administratīvās rajona tiesas tiesneša /pers. A/ sūdzību" bija zaudējis tiesneša statusu uz likuma pamata. Minēto atzinusi Administratīvā apgabaltiesa ar 2013.gada 14.oktobra spriedumu, kas stājies likumīgā spēkā.

Lai gan augstāk minētie fakti nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu administratīvajā lietā, tomēr pirmās instances tiesa uzskatījusi, ka tie ir saistoši šajā civillietā, jo skar jau nodibinātu faktu par prasītāja tiesneša statusu. Vadoties no Civilprocesa likuma 5.panta piektās un sestās daļas, pirmās

instances tiesa atzinusi, ka šajā lietā nav no jauna jāpierāda tas fakts, ka prasītājs zaudējis tiesneša statusu uz likuma pamata sākot ar 2009.gada 26.janvāri, kad vairs nebija tiesnesis, proti, laikā, kad publicēta ziņa Latvijas Republikas Augstākās tiesas interneta mājas lapā.

Pastāvot iepriekš minētajiem apstākļiem, pirmās instances tiesa secinājusi, ka konkrētajā gadījumā nav iestājies prasītāja tiesību aizskārums, kas saskaņā ar Civillikuma 2352.[1] pantu dotu prasītājam tiesības prasīt ziņas atsaukšanu un atlīdzības par goda un cieņas aizskaršanu piedziņu.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka 2015.gada 8.janvārī prasītājs iesniedzis atkārtoti grozījumus un papildinājumus pie prasības pieteikuma, cita starpā lūdzot piedzīt no atbildētāja atlīdzību 474,26 euro apmērā.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka tā kā prasība tiek noraidīta, tad tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos. Pirmās instances tiesa uzskatījusi, ka prasītāja lūgums pilnībā vai daļēji atbrīvot no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, nav pamatots. Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu, pirmās instances tiesa atzinusi, ka prasītājs nav iesniedzis nevienu pierādījumu, kas liecinātu, ka viņš ir trūcīga vai maznodrošināta persona. Tādējādi no prasītāja piedzenami tiesas izdevumi valsts ienākumos 71,14 euro apmērā.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedzis prasītājs, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzībā papildus prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem norādīts, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā publicētā ziņa ir nepatiesa, tātad arī prettiesiska daļā, ka Disciplinārtiesā izskatīta "bijušā" tiesneša /pers. A/ sūdzība, un ir jāatsauc daļā, kurā izmantots vārds "bijušā", attiecīgi šajā daļā apmierinot prasību. Prasītāja ieskatā pirmās instances tiesai prasījuma robežās šajā lietā bija jāpārbauda tikai fakts, ko tieši izskatīja Disciplinārtiesa, kāds ir Disciplinārtiesas lēmums par /pers. A/ sūdzību un paša /pers. A/ sūdzības saturs un vai tas atbilst apstrīdētajai informācijai Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā, bet nebija jāpārbauda visu /pers. A/ iespējami raksturojamo apzīmējumu atbilstība patiesībai un Latvijas Republikas Augstākās tiesas viedoklis par to.

Prasītāja ieskatā pirmās instances tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 192.pantu, jo spriedumā pārkāpusi prasījuma robežas un vērtējusi, vai prasītājs ir vai nav "bijušais". Papildus norādīts, ka apstāklis, vai prasītājs ir vai nav (bijis) tiesnesis, nav izskatāms civilprocesuālā kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā, bet gan administratīvā procesa kārtībā administratīvajā tiesā.

Norādīts, ka atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā publicētā ziņa par Disciplinārtiesas procesu ir patiesa – atbildētājs nav iesniedzis ne Disciplinārtiesas lēmumu, ne prasītāja sūdzību, ne kādus citus pierādījumus faktiem, ko sprieda Disciplinārtiesa. Pirmās instances tiesa spriedumā atsaukusies uz vairākiem faktiem, par ko atbildētājs nebija iesniedzis pierādījumus, atsaukusies uz apstākļiem, kas netika pārbaudīti tiesas sēdē un nebija lietā, t.i. atsaukusies uz Administratīvās rajona tiesas, Administratīvās apgabaltiesas un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta nolēmumiem. Prasītāja ieskatā, pirmās instances tiesa, atsaucoties uz lietā neesošiem un tiesas sēdē nepārbaudītiem pierādījumiem, par ko prasītājam nav bijusi iespēja izteikt savu viedokli, ignorējot atbildētāja pierādīšanas pienākumu, ir pārkāpusi Satversmes 92.pantu, Civilprocesa likuma un likuma "Par tiesu varu" normas, Civillikuma 2352.[1] pantu un iesaistījusies civilprocesuālajā sacīkstē atbildētāja pusē, kas novedis pie prettiesiska un nepamatota sprieduma.

Prasītāja ieskatā pirmās instances tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu, spriedumā atsaucoties uz faktiem un pierādījumiem, kas ne tikai nav pārbaudīti tiesas sēdē un nebija lietā, uz apstākļiem, kas pārsniedz prasījuma robežas, bet arī nepamatoti piemērojusi Civilprocesa likuma 5.panta piekto un sesto daļu.

Norādīts, ka nevienā spriedumā administratīvajā lietā nav pēc būtības izskatītas publiski tiesiskās attiecības – vai prasītājam pēc 2009.gada 26.janvāra ir vai nav tiesneša statuss. Tā kā pieteikums ar šo priekšmetu un pamatu nekad nav izskatīts pēc būtības, atsauce uz jebkādiem citiem apstākļiem spriedumā ir prettiesiska un nepamatota. Norādīts, ka ar Saeimas izdotu administratīvo aktu 2004.gada 15.janvārī prasītājam piešķirts tiesneša statuss, tā kā Saeima nav nolēmusi atcelt vai atbrīvot prasītāju no tiesneša amata, prasītājs nav zaudējis tiesneša statusu arī *ex lege*. Tādējādi prasītājs uzskatījis, ka viņš ir tiesnesis un nevienam nav tiesību apšaubīt šo faktu. Norādīts, ka prasītājam ir tiesības, lai viņu ziņā nesauktu par "bijušo", tāpēc publicētā informācija pārsūdzētajā daļā aizskar prasītāja godu un cieņu, par ko, prasītāja ieskatā, jādod viņam atlīdzība, kas novērtēta 474,26 euro apmērā.

Papildus norādīts, ka prettiesiska ir spriedumā pieprasītā valsts nodeva 71,14 euro, jo prasības pieteikumā apvienoti vairāki savstarpēji saistīti prasījumi, kas pamatoti ar Civillikuma 2352.[1] pantu. Valsts nodeva 71,14 euro apmērā par prasības pieteikumu ar vairākiem savstarpēji saistītiem prasījumiem jau samaksāta 2013.gada 17.aprīlī, iesniedzot prasības pieteikumu tiesā.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītājs – apelācijas sūdzības iesniedzējs /pers. A/ apelācijas sūdzību un prasību uzturēja uz tajās norādītajiem motīviem un pamatiem.

Atbildētāja Latvijas Republikas Augstākās tiesas pilnvarotā pārstāve /pers. B/ apelācijas instances tiesas sēdē prasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Civillietu tiesas kolēģija, uzklausījusi lietas dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi dokumentālos pierādījumus, atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, kā arī prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Motīvu daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Atbilstoši Civilprocesa likuma 430.panta trešās daļas prasībām apelācijas instances tiesa nepārbauda tos pirmās instances tiesas konstatētos faktus, kas nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Kā redzams no lietas materiāliem, apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu ir iesniedzis prasītājs, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa pareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus un devusi tiem pareizu juridisku novērtējumu, kā arī objektīvi novērtējusi pierādījumus, tādējādi atzīstams, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams. Tā kā nav pamata pārvērtēt pirmās instances tiesas izdarītos secinājumus, tad atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem, Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai.

Izvērtējot prasības un apelācijas sūdzības argumentus, papildus pirmās instances tiesas spriedumā norādītajam Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka tie nav pamatoti šādu apsvērumu dēļ.

Kā redzams no prasības pieteikuma, prasītājs cēlis prasību par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu, lūdzot atsaukt 2011.gada 4.novembrī Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā *www.at.gov.lv* publicēto ziņu, ka Disciplinārtiesā izskatīta "bijušā" Administratīvās rajona tiesas

tiesneša /pers. A/ sūdzība. Prasītājs uzskata, ka tieši ziņas daļa, kurā viņš nosaukts par "bijušo" Administratīvās rajona tiesas tiesnesi ir nepatiesa, prasītāja godu un cieņu aizskaroša.

Savukārt atbildētājs uzskata, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā pamatoti norādīts, ka Disciplinārtiesa lēma, vai pieņemt izskatīšanai "bijušā" Administratīvās rajona tiesas tiesneša /pers. A/ sūdzību.

Satversmes 95.pants noteic, ka valsts aizsargā cilvēka cieņu un godu, bet 100.pants garantē tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Tomēr Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka vārda brīvība nav absolūta, un tās ierobežojumi ir noteikti Satversmes 116.pantā, kas paredz, ka Satversmes 100.pantā noteiktās tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10.pants noteic, ka ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un tiesības saņemt un izplatīt informāciju un idejas bez iejaukšanās no valsts institūciju puses un neatkarīgi no valstu robežām. Šis pants neierobežo valstu tiesības pieprasīt radioraidījumu, televīzijas raidījumu un kino demonstrēšanas licencēšanu. Tā kā šo brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām prasībām, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts drošības, teritoriālās vienotības vai sabiedriskās drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziegumus, aizsargātu veselību vai tikumību, aizsargātu citu cilvēku cieņu vai tiesības, nepieļautu konfidenciālas informācijas izpaušanu vai lai nodrošinātu tiesas varu un objektivitāti.

Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka šādus ierobežojumus vārda brīvībai ar leģitīmu mērķi konkrētajā gadījumā nosaka Civillikuma normas.

Saskaņā ar Civillikuma 2352.[1]panta pirmo un otro daļu katram ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai. Ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas izplatītas presē, tad gadījumā, kad tās neatbilst patiesībai, šīs ziņas presē arī jāatsauc. Ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas, kas neatbilst patiesībai, ietvertas dokumentā, šāds dokuments jāapmaina. Citos gadījumos atsaukšanas kārtību nosaka tiesa.

Tiesību doktrīnā noteikts, ka gods un cieņa ir ētiskas un morāles kategorijas, un katram cilvēkam izpratne par tām var atšķirties. Ar godu saprot personas sabiedrisku novērtējumu, kas ir izveidojies personas darbības rezultātā, bet ar cieņu saprot personas sabiedriskā vērtējuma atspoguļojumu viņas pašas apziņā, t.i., personas pašnovērtējumu. Ar aizskarošām jāsaprot tādas ziņas (informācija), kas samazina cietušā godu un cieņu atsevišķu personu vai sabiedrības acīs. […] Novērtējot, vai ziņas aizskar personas godu un cieņu, ir jāņem vērā, vai ar šādu ziņu izplatīšanu tiek aizskartas vispāratzītas ētikas un morāles normas, vai arī tās aizskar cietušo, ņemot vērā viņa specifisko stāvokli sabiedrībā vai viņa ieņemamo amatu. […] Godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatītājam ir jāpierāda izplatīto ziņu atbilstība īstenībai vai tās ir jāatsauc *(Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. (1401.- 2400.p.). Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Rīga, Mans īpašums, 2000, 635.lpp.).*

No minētā Civillietu tiesas kolēģija atzīs, ka ikvienam ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2003./2004. gada tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību" norādījis, ka lietās par goda un cieņas aizskaršanu un nepatiesu ziņu publicēšanu ir nepieciešams nošķirt ziņas jeb faktus no viedokļa. Fakti ir pakļaujami patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta, taču prasību pierādīt izteikumu atbilstību patiesībai nevar attiecināt uz viedokli. Līdz ar to tiesai jāņem vērā, ka pastāv būtiska atšķirība starp jēdzieniem "ziņas" un "viedoklis" un jāvērtē, vai viedokļa vai ziņas paušana varēja aizskart prasītāja godu un cieņu, pārkāpjot vārda brīvības robežas.

Tāpat arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1986.gada 8.jūlija spriedumā lietā: *Lingens v.Austria* (46.p.) atzīts, ka fakti ir pieļaujami patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta. Turpretī viedoklis nav pakļaujams patiesības pārbaudei, jo tas atspoguļo personas subjektīvu vērtējumu par kādu personu, tās darbību vai notikumu. Tādēļ viedoklis nevar būt ne patiess, ne nepatiess, lai arī cik nepieņemams tas kādam liktos.

Prasītājs apelācijas sūdzībā nav apstrīdējis pirmās instances tiesas secināto, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā www.at.gov.lv publicētā informācija ir ziņa. Tādējādi atbilstoši Civilprocesa likuma 430.panta trešajai daļai nav apspriežams jautājums par to, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā www.at.gov.lv publicētā informācija ir ziņa, jo šāda pirmās instances tiesas secinājuma pamatotība apelācijas sūdzībā nav apstrīdēta.

No minētā izriet, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā www.at.gov.lv publicētā ziņa ir pakļauta patiesības pārbaudei.

Ņemot vērā, ka prasītājs apstrīd Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā publicēto ziņu daļā, ar kuru viņš nosaukts par "bijušo" Administratīvās rajona tiesas tiesnesi, līdz ar ko, Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā, pirmās instances tiesa pamatoti pārbaudīja publicētās ziņas atbilstību patiesībai. Tādējādi par nepamatotu Civillietu tiesas kolēģija atzīst apelācijas sūdzībā norādīto, ka pirmās instances tiesa pārkāpusi prasījuma robežas un vērtējusi, vai prasītājs ir vai nav "bijušais" tiesnesis.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos un paskaidrojumos apelācijas instances tiesas sēdē norādījis, ka ziņa, kurā prasītājs nosaukts par "bijušo" tiesnesi, ir patiesa un atsaucās uz likuma "Par tiesu varu" 60.panta pirmo daļu.

Saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" (likuma redakcijā līdz 2009.gada 2.jūnijam) 60.panta pirmo daļu rajona (pilsētas) tiesas tiesnesi pēc tieslietu ministra priekšlikuma ieceļ amatā Saeima uz trim gadiem. Šā panta otrā daļa nosaka, ka pēc trim amatā nostrādātiem gadiem rajona (pilsētas) tiesas tiesnesi Saeima pēc tieslietu ministra priekšlikuma, pamatojoties uz tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas atzinumu, apstiprina amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma vai ieceļ amatā atkārtoti uz laiku līdz diviem gadiem. Pēc atkārtotā pilnvaru termiņa izbeigšanās rajona (pilsētas) tiesas tiesnesi Saeima pēc tieslietu ministra priekšlikuma apstiprina amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma. Savukārt trešā daļa nosaka, ka, ja tiesneša darbība ir neapmierinoša, tieslietu ministrs saskaņā ar tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas atzinumu tiesneša kandidatūru atkārtotai iecelšanai vai apstiprināšanai amatā neizvirza.

Par nepamatotu Civillietu tiesas kolēģija atzīst apelācijas sūdzībā norādīto, ka atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus par to, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā publicētā ziņa ir patiesa, jo no lietā esošā atbildētāja pieteikuma par pierādījumu iesniegšanu, kurš pirmās instances tiesā saņemts 2015.gada 10.martā, redzams, ka atbildētājs tiesā ir iesniedzis pierādījumus, kas apstiprina, ka prasītājs tika iecelts tiesneša amatā uz diviem pilnvaru termiņiem un pēc tam netika virzīts apstiprināšanai tiesneša amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma (l.l.54).

No Latvijas Republikas Saeimas 2004.gada 15.janvāra paziņojuma (l.l.47) un oficiālā laikraksta "Latvijas Vēstnesis" 2004.gada 22.janvāra publikācijas (l.l.65) redzams, ka prasītājs ar 2004.gada 1.februāri iecelts par administratīvās rajona tiesas tiesnesi uz trim gadiem.

No Latvijas Republikas Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas 2006.gada 24.novembra lēmuma (l.l.60) redzams, ka Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija devusi pozitīvu atzinumu prasītāja atkārtotai iecelšanai amatā uz diviem gadiem. No Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 2006.gada 13.decembra paziņojuma (l.l.59) redzams, ka tieslietu ministrs ieteicis prasītāju iecelt administratīvās rajona tiesas tiesneša amatā atkārtoti uz diviem gadiem. No oficiālā laikraksta "Latvijas Vēstnesis" 2007.gada 30.janvāra publikācijas (l.l.58) redzams, ka Saeima 2007.gada 25.janvārī atkārtoti iecēlusi prasītāju par administratīvās rajona tiesas tiesnesi.

Savukārt no Latvijas Republikas Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas 2009.gada 9.janvāra lēmuma (l.l.56) redzams, ka Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija nolēmusi prasītāja kandidatūru apstiprināšanai administratīvās rajona tiesas tiesneša amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma neizvirzīt. Tāpat arī no tieslietu ministra 2009.gada 23.janvāra rīkojuma Nr.1-1/14 (l.l.55) redzams, ka tieslietu ministrs, atsaucoties uz Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas

2009.gada 9.janvāra lēmumu, nolēma nevirzīt prasītāju apstiprināšanai administratīvās rajona tiesas tiesneša amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma.

Saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 16.pantu tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā pēc tam, kad izbeidzies tā pārsūdzības vai noprotestēšanas termiņš un tas nav pārsūdzēts vai noprotestēts vai arī augstāka tiesa, izskatot sūdzību vai protestu, to atstājusi negrozītu vai arī to grozījusi, spriedumu neatceļot. Spriedums, kas stājies likumīgā spēkā, ir izpildāms. Likumā noteiktajā kārtībā spriedums ir saistošs tiesai, izskatot citas lietas, kas saistītas ar šo lietu. Šādam spriedumam ir likuma spēks, visiem tas ir obligāts un pret to ir jāizturas ar tādu pašu cieņu kā pret likumu.

Tādējādi par nepamatotu un neatbilstošu likuma "Par tiesu varu" 16.pantam Civillietu tiesas kolēģija atzīst apelācijas sūdzības argumentu, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas spriedums administratīvajā lietā Nr.A420781710 pēc sava statusa civillietā atbilst Civilprocesa likuma 104.panta pirmajā daļā paredzētajiem pušu paskaidrojumiem.

Saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 28.^{2} panta pirmo daļu atklātā tiesas sēdē izskatītā lietā pieņemts tiesas nolēmums, kas noformēts atsevišķa procesuāla dokumenta veidā, ir vispārpieejama informācija ar nolēmuma pasludināšanas brīdi, bet, ja nolēmums netiek pasludināts, - ar tā pieņemšanas brīdi. Savukārt šā panta piektā daļa nosaka, ka atklātā tiesas sēdē pieņemtus tiesas spriedumus pēc to spēkā stāšanās publicē mājas lapā internetā, ja likumā nav noteikts citādi. Tāpat publicē arī tiesas lēmumus Ministru kabineta noteiktajā apjomā. Publicējot tiesas nolēmumus, aizsedz to informācijas daļu, kas atklāj fiziskās personas identitāti.

Tādējādi par nepamatotu Civillietu tiesas kolēģija atzīst apelācijas sūdzībā norādīto, ka pirmās instances tiesa atsaukusies uz vairākiem faktiem, par ko atbildētājs nebija iesniedzis pierādījumus, atsaukusies uz apstākļiem, kas netika pārbaudīti tiesas sēdē un nebija lietā, t.i., atsaukusies uz Administratīvās rajona tiesas, Administratīvās apgabaltiesas un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta nolēmumiem.

Tā kā saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 28.^{2} panta pirmo daļu tiesas nolēmumi pēc to spēkā stāšanās ir vispārpieejama informācija, tad Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā pirmās instances tiesa pamatoti atsaukusies uz Administratīvās apgabaltiesas un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta spriedumiem lietā Nr.A420781710 (SKA-235/2014) un Senāta 2009.gada 23.oktobra lēmumu lietā SKA-798/2009.

No Tiesu informācijas sistēmā esošajiem datiem Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 2.jūlija spriedumu lietā SKA?235/2014 atstāts negrozīts Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 14.oktobra spriedums, ar kuru noraidīts /pers. A/ pieteikums daļā par tieslietu ministra 2009.gada 23.janvāra lēmuma Nr.1-1/14 atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma un zaudējumu atlīdzināšanu, kā arī atstāts negrozīts Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 7.janvāra spriedums daļā, ar kuru izbeigta tiesvedība pēc /pers. A/ pieteikuma daļā par konkrētu publiski tiesisku attiecību un to satura konstatēšanu un pienākuma uzlikšanu tieslietu ministram un Saeimai veikt likuma „Par tiesu varu" 60.panta otrajā daļā paredzēto rīcību. Tādējādi nav apspriežams minētā 2009.gada 23.janvāra rīkojuma Nr.1-1/14 tiesiskums.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 2.jūlija spriedumā lietā SKA?235/2014 atzīts, ka likumdevējs ir izšķīries par to, ka Latvijā vispārējam tiesnešu neatceļamības principam ir izņēmums: tiesneša karjeras sākumposmā ir paredzēta tiesneša iecelšana amatā uz noteiktu laiku jeb pārbaudes laiks, pēc kura galīgi tiek izlemts jautājums par to, vai tiesnesis ir apstiprināms amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma. Šā pārbaudes laika mērķis ir pietiekami rūpīgi pārbaudīt personas spējas un piemērotību būt par tiesnesi. Ņemot vērā stingrās neatkarības garantijas, ko tiesnesis iegūst pēc apstiprināšanas, no vienas puses, un citu personu tiesības uz lietu izskatīšanu taisnīgā (tātad arī profesionālā, augsti kvalificētā) tiesā, ir pamatoti sagaidīt, ka tiesneša amatu bez pilnvaru termiņa ierobežojuma ieņem tikai personas, kuru spējas un piemērotība ir atbilstoša augstajām tiesneša amata prasībām. Nav izslēgti gadījumi, kad tiesneša nepiemērotība amata pienākumu pildīšanai ir konstatējama, tikai novērtējot tiesneša reālo darbu, un nav pirms tam bijusi konstatējama tiesneša amata kandidātu atlasē.

Tādējādi nepamatots ir prasītāja arguments apelācijas sūdzībā, ka prasītājs ir tiesnesis un nevienam nav tiesību apšaubīt šo faktu.

Ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 23.oktobra lēmumu lietā Nr. SKA-798/2009, uz kuru pamatoti atsaukusies pirmās instances tiesa, atzīts, ka no likuma "Par tiesu varu" 60.panta otrās un trešās daļas izriet, ka "gadījumā, ja tieslietu ministrs nevirza atkārtoti amatā iecelto tiesnesi apstiprināšanai amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma, tad tiesnesis uz likuma pamata (*ex lege*), tas ir, bez īpaša lēmuma pieņemšanas zaudē tiesneša statusu ar minētā likuma 60.panta otrajā daļā paredzētā atkārtotās iecelšanas termiņa izbeigšanos. Pieteicējs netika virzīts apstiprināšanai tiesneša amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma. Līdz ar to viņš ar likuma "Par tiesu varu" 60.panta otrajā daļā paredzētā atkārtotās iecelšanas termiņa izbeigšanos (2009.gada 25.janvāri, bet, tā kā tā bija svētdiena, – 2009.gada 26.janvāri) ir zaudējis tiesneša statusu. Tā kā pieteicējs tiesneša statusu zaudējis uz likuma pamata, nav nozīmes viņa argumentam, ka par viņa statusa zaudēšanu nav pieņemts īpašs Saeimas lēmums. Savukārt pieteicēja arguments, ka likums "Par tiesu varu" neparedz tiesneša pilnvaru izbeigšanos ar viņa amatā iecelšanas termiņa beigām, nav pamatots, jo neatbilst minētā likuma 60.panta otrās un trešās daļas regulējumam. Nav pamatota arī pieteicēja norāde, ka Latvijas Republikas Satversmes 84.pants neparedz tiesneša pilnvaru termiņu. Šajā sakarā jāņem vērā, ka likuma "Par tiesu varu" 60.pants paredz noteiktus izņēmumus no vispārējā principa, ka tiesnesis atrodas amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma *(sk. Satversmes tiesas 2004.gada 5.novembra sprieduma lietā Nr.2004-04-01 11.punktu)*. Kā norādījusi Satversmes tiesa, tiesneša iecelšana amatā uz noteiktu termiņu atsevišķos gadījumos var būt pieļaujama *(sk. Satversmes tiesas 2007.gada 18.oktobra sprieduma lietā Nr.2007-03-01 28.punktu)*".

No visa iepriekš minētā Civillietu tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka šajā lietā nav no jauna jāpierāda fakts, ka prasītājs zaudējis tiesneša statusu uz likuma pamata sākot ar 2009.gada 26.janvāri, proti, laikā, kad publicēta ziņa Augstākās tiesas interneta mājas lapā.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nav pamats atzīt, ka 2011.gada 4.novembrī atbildētājs Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājas lapā *www.at.gov.lv* ir izplatījis nepatiesas ziņas par prasītāju, tādējādi aizskarot viņa godu un cieņu. Secīgi Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka ir noraidāma arī prasītāja prasība par atlīdzības 474,26 euro piedziņu.

Šādos apstākļos Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi novērtējusi lietas apstākļus un pierādījumus lietā un taisījusi tiem atbilstošu spriedumu par prasības noraidīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos. Savukārt šā likuma 33.pants nosaka, ka tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Tā kā apelācijas sūdzība un prasība ir noraidīta, tad Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājs 2015.gada 8.janvārī iesniedzot tiesā prasības pieteikuma grozījumus, ietverot prasījumu piedzīt no atbildētāja atlīdzību 474,26 euro apmērā, bet valsts nodevu nav samaksājis un lūdzis viņu atbrīvot no valsts nodevas samaksas.

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa pamatoti noraidījusi prasītāja lūgumu par pilnīgu vai daļēju atbrīvošanu no valsts nodevas samaksa un pievienojas pirmās instances tiesas atzītajam, ka "saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu, tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, ir tiesīgs atbrīvot pilnīgi vai daļēji no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos. Objektīvs pamats fiziskas personas atbrīvošanai no tiesas izdevumu samaksas ir tādu apstākļu konstatēšana, kas apliecina, ka konkrētās personas mantiskais stāvoklis neļauj tai īstenot likumā noteiktās tiesības valsts nodevas apmēra dēļ, turklāt šādu apstākļu esamība ir jāpierāda personai, kas norāda uz sava mantiskā stāvokļa nepietiekamību. Prasītājs nav iesniedzis nevienu pierādījumu, kas liecinātu, ka viņš ir trūcīga vai maznodrošināta persona. Augstāk minētos argumentus atzinusi arī Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2014.gada 2.oktobra lēmumā, atzīstot, ka prasītāja mantiskais stāvoklis nav atzīstams par tādu, kas neļauj tam

īstenot tiesības uz tiesu likumā noteiktās valsts nodevas apmēra dēļ".

Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkts noteic, ka valsts nodeva maksājama par katru prasības pieteikumu […] par prasību, kas novērtējama naudas summā līdz 2134 euro, - 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 euro. Savukārt saskaņā ar šīs daļas 4.punktu par citām prasībām, kam nav mantiska rakstura vai kas nav jānovērtē, - 71,14 euro.

No lietas materiāliem redzams, ka sākotnējā prasības pieteikumā un tā grozījumos iekļauti divi nemantiski prasījumi, kas ir savstarpēji saistīti: "Augstākās tiesas interneta mājas lapā *(www.at.gov.lv)* publiski pieejamo ziņu, ka Disciplinārtiesā izskatīta "bijušā" Administratīvās rajona tiesas tiesneša /pers. A/ sūdzība, atzīt par prettiesisku un nepatiesu daļā, kurā prasītājs nosaukts par "bijušo" tiesnesi" un atbildētājam uzlikt par pienākumu pārsūdzēto ziņu nepatiesajā un prettiesiskajā daļā atsaukt tādā pašā veidā, kā tā publicēta Augstākās tiesas interneta mājas lapā" un viens mantisks prasījums "piedzīt no atbildētāja atlīdzību 474,26 euro apmērā par labu prasītājam".

Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka par sākotnējo prasības pieteikumu un prasības pieteikuma grozījumiem kopā maksājama valsts nodeva 142,28 euro. Tā kā prasītājs ceļot prasību, ir samaksājis valsts nodevu 71,14 euro, līdz ar to no prasītāja valsts labā piedzenama iepriekš nesamaksātā valsts nodeva 71,14 euro, kā to pareizi atzinusi pirmās instances tiesa.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu papildus no prasītāja par labu valstij piedzenami iepriekš nenomaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu nosūtīšanu 7,69 euro apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, 193., 194., 204.[1], 426., 430.,432.pantu, 433.panta pirmo daļu un 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

/pers. A/, personas kods /personas kods/, prasību pret Latvijas Republikas Augstāko tiesu, reģistrācijas numurs 90000068892, par publicētu nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un atlīdzības par prettiesisku goda un cieņas aizskārumu piedziņu noraidīt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 71,14 euro (septiņdesmit viens euro un četrpadsmit centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,69 euro (septiņi euro un sešdesmit deviņi centi), kopā piedzenot 78,83 euro (septiņdesmit astoņi euro un astoņdesmit trīs centi).

Pēc valsts ienākumos piedzenamo tiesas izdevumu samaksas samaksu apliecinošs dokuments jāiesniedz Rīgas apgabaltiesā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2016.gada 26.aprīlī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis (paraksts) U.Danga

Tiesneši (paraksts) I.Zaļā

(paraksts) I.Celmiņa